



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 314/2018-50

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Mojmíra Mamojku prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou [REDACTED], [REDACTED], pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 68/2017 z 24. októbra 2017 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 68/2017 z 24. októbra 2017 p o r u š e n é b o l i .

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 68/2017 z 24. októbra 2017 z r u š u j e a v e c v r a c i a Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť [REDACTED] trovy právneho zastúpenia v sume 325,42 € (slovom trisťdvadsaťpäť eur a štyridsaťdva centov) na účet jeho právnej zástupkyne [REDACTED], [REDACTED], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 314/2018-28 zo 7. augusta 2018 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v časti, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 68/2017 z 24. októbra 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“). V časti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie uvedených práv rozsudkom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 12 C 305/2014 z 29. apríla 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“), ústavný súd sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. Sťažovateľ v rámci opisu skutkového stavu v sťažnosti okrem iného uviedol:

«Dňa 03.04.2014 spoločnosť [REDACTED], [REDACTED], so sídlom [REDACTED] ako sprostredkovateľ, žalobca (sťažovateľ, pozn.) ako predávajúci a žalovaná ako kupujúci uzavreli Zmluvu o uzavretí budúcej kúpnej zmluvy a dohodu o zložení rezervačnej zálohy (ďalej len „Rezervačná zmluva“). Predmetom tejto Rezervačnej zmluvy bola úprava práv a povinností zmluvných strán súvisiacich s odplatným prevodom vlastníckeho práva k bytu [REDACTED] nachádzajúceho sa na ulici [REDACTED], zapísaného na [REDACTED], k.ú. Nové mesto (ďalej len

„Byt“) a s ním súvisiacich spoluvlastníckych podielov, ako aj úprava práv a povinností zmluvných strán súvisiacich so zložením rezervačnej zálohy. Zmluva bola uzavretá na dobu určitú odo dňa 03.04.2014 do 30.06.2014.

Dňa 29.04.2014 žalovaná požiadala žalobcu o predloženie dokumentácie vedenej príslušným stavebným úradom súvisiacej s rekonštrukciou Bytu, a to v lehote 5 dní odo dňa doručenia jej žiadosti. Žalobca na žiadosť žalovanej reagoval e-mailom, ktorým ju informoval, že ňou určená lehota je pre neho neprijateľná. Požadovanú dokumentáciu v takto určenej lehote nepredložil. Dňa 06.05.2014 tak žalovaná doručila elektronickými prostriedkami žalobcovi odstúpenie od Rezervačnej zmluvy. Žalovaná svoje odstúpenie zdôvodnila tým, že jej žalobca v nej určenej lehote ňou požadovanú dokumentáciu nepredložil, čo malo podľa jej názoru automaticky za následok preukázanie nepravdivosti vyhlásenia žalobcu, že prevádzané nehnuteľnosti nie sú zaťažené žiadnou vadou, ktoré žalobca uviedol v bode 3.4. písm. b) Rezervačnej zmluvy, čím jej podľa jej názoru vzniklo právo na odstúpenie od Rezervačnej zmluvy podľa bodu 3.5 Rezervačnej zmluvy (t.j. právo na odstúpenie z dôvodu podstatného porušenia Rezervačnej zmluvy druhou zmluvnou stranou).

Žalobca vôľu žalovanej zrušiť Rezervačnú zmluvu akceptoval. Mal však za to, že dôvody odstúpenia žalovanej boli umelo vykonštruované v úmysle žalovanej obísť jej zmluvné povinnosti a vyhnúť sa platbe odstupného. Podľa názoru žalobcu totiž k podstatnému porušeniu Rezervačnej zmluvy z jeho strany nedošlo. Aj napriek tomu, že žalobca mal za to, že k zániku Rezervačnej zmluvy došlo z dôvodu odstúpenia žalovanej, trval na tom, že svoje povinnosti neporušil a tak toto odstúpenie od zmluvy nebolo možné subsumovať pod prípady podľa ust. bodu 3.5 Rezervačnej zmluvy ale bolo ho potrebné vzhľadom na skutočnú vôľu žalovanej vyhodnotiť ako prípad odstúpenia podľa ust. bodu 4.5 Rezervačnej zmluvy. V dôsledku uvedeného si tak žalobca predžalobnou výzvou zo dňa 21.05.2014 uplatnil voči žalovanej svoj nárok na úhradu odstupného podľa ust. 4.2 Rezervačnej zmluvy. Žalobcom uplatnené odstupné bolo stanovené s odkazom na bod 4.1 Rezervačnej zmluvy vo výške 2.000,- EUR (t.j. ako polovica zo sumy 4.000,- EUR). Aj napriek výzve žalobcu, však žalovaná požadované odstupné žalobcovi neuhradila.

Vzhľadom na vyššie uvedené sa tak žalobca návrhom zo dňa 13.08.2014, podaným 13.08.2014, domáhal, aby konajúci súd žalovanú zaviazal na úhradu sumy vo výške 2.000,-

EUR s prísl., na ktorú mu podľa jeho názoru vznikol nárok v súvislosti so zrušením Rezervačnej zmluvy žalovanou. Konajúci súd návrhu žalobcu v plnom rozsahu vyhovel a dňa 02.09.2014 vydal platobný rozkaz č.k. 39Ro/2032/2014 (ďalej len „Platobný rozkaz“).

Dňa 22.09.2014 podala žalovaná voči Platobnému rozkazu odpor (ďalej len „Odpor“). Žalovaná svoj Odpor zdôvodnila tým, že podľa jej názoru mal byť predmetom Rezervačnej zmluvy prevod vlastníctva k Bytu po kompletnej rekonštrukcii, a preto sa podľa jej názoru právom zaujímal, či bola táto rekonštrukcia vykonaná v súlade so stavebným zákonom. Z uvedeného dôvodu preto žalobcu dožiadala o dokumentáciu, ktorá mala byť podľa jej názoru k predmetnej rekonštrukcii vedená príslušným stavebným úradom. Mala za to, že žalobca jej bol povinný preukazovať pravdivosť jeho vyhlásení, že prevádzaný Byt je bez väd. Inak povedané, žalovaná mala za to, že dôkazné bremeno v danej veci bolo na strane žalobcu.

Žalovaná svoj Odpor ďalej zdôvodnila aj tým, že dôvodom pre jej odstúpenie od Rezervačnej zmluvy bolo to, že vyhlásenie žalobcu ako predávajúceho uvedené v bode 3.4 Rezervačnej zmluvy (t.j. vyhlásenie že prevádzané nehnuteľnosti nie sú zaťažené žiadnou vadou) sa ukázalo ako nepravdivé. Na podporu svojich tvrdení následne citovala všeobecné ustanovenia stavebného zákona, ktoré hovoria o tom, že v niektorých prípadoch sa na stavebné práce vyžaduje stavebné povolenie, v niektorých prípadoch sa vyžaduje len ohlásenie prác stavebnému úradu, a v niektorých prípadoch stavebný zákon nevyžaduje ani stavebné povolenie a ani ohlásenie prác. Žalovaná tieto zákonné ustanovenia vo svojom Odpore len citovala, avšak žiadnym spôsobom ich ďalej nesubsumovala na daný prípad, ale iba všeobecne skonštatovala, že ustanovenia stavebného zákona sa vzťahujú na každého stavebníka, a to vrátane žalovaného.

Žalovaná mala ďalej za to, že tým, že jej žalobca na základe jej žiadosti nepredložil stavebné povolenie ani kolaudačné rozhodnutie k rekonštrukčným prácam v Byte, tak jej nedokázal, že by rešpektoval požiadavky týkajúce sa verejných záujmov. Podľa názoru žalovanej absencia týchto listín ovplyvňuje kvalitu Bytu a bráni riadnemu a neobmedzenému disponovaniu s ním. Na podporu svojich tvrdení tiež poukázala na e-mailovú komunikáciu s [REDAKOVANÉ] (sprostredkovateľ) zo dňa 28.04.2014, ktorá sa vyjadřila, že je veľká pravdepodobnosť, že úpravy boli robené bez povolenia a navrhla vypracovanie statického posudku. Žalovaná ďalej uvádza, že podľa vyjadrenia [REDAKOVANÉ]

(sprostredkovateľ) sa mal statick údajne ústne vyjadriť, že statický posudok Bytu a jeho nosnej priečky/steny by bol zrejme negatívny a problém by bol zrejme v uložení stropu. Vzhľadom na vyššie uvedené mala žalovaná za to, že jej žalobca nepreukázal pravdivosť svojho vyhlásenia, že prevádzaný byt nie je zaťažený žiadnymi vadami, a preto mala za to, že jej odstúpenie bolo riadne zdôvodnené. Podľa názoru žalovanej sa tak v dôsledku toho potom jednalo o taký prípad odstúpenia od Rezervačnej zmluvy, na základe ktorého nebola viazaná povinnosťou žalobcovi uhradiť zmluvnú pokutu (pozn. v Rezervačnej zmluve sa v tomto prípade pojednáva nie o zmluvnej pokute ale o odstúpení).

Dňa 22.09.2015 žalobca podal vyjadrenie k odporu žalovanej v ktorom namietal, že žalovaná poslala žalobcovi žiadosť o predloženie stavebnej dokumentácie až tri týždne po uzavretí Rezervačnej zmluvy, ktorému predchádzala osobná obhliadka Bytu. Žalobca ďalej poukázal na to, že žalovaná vo svojom odstúpení uviedla, že od Rezervačnej zmluvy odstupuje z dôvodu, že jej žalobca nepredložil ňou určenú dokumentáciu v ňou stanovenej lehote. Rovnako poukázal aj na to, že právo žalovanej žiadať od neho takéto dokumenty jej nevyplýva zo žiadneho zákonného a ani zmluvného ustanovenia, a preto nedoloženie požadovanej dokumentácie nie je možné považovať za vadu v zmysle zmluvných alebo zákonných ustanovení.

Žalobca tiež poukázal na to, že žalovaná nekonkretizovala žiadne zákonné ustanovenie, ktoré by malo byť zo strany žalobcu porušené a že jej tvrdenie, že rekonštrukčné práce na Byte boli robené bez stavebného povolenia nie je ničím podložené. Žalobca tiež poukázal na to, že v danej veci nebol do dnešného dňa vypracovaný statický posudok a že vyjadrenie statika [REDAKOVANÉ] bolo vykonané bez toho, aby mal k dispozícii potrebnú dokumentáciu a bez toho, aby bolo v danej veci vykonané akékoľvek faktické statické šetrenie. Žalobca tiež uviedol, že podľa jeho názoru, je dokazovanie v smere rekonštrukčných prác a statiky vo vzťahu k odstúpeniu žalovanej nadbytočné. Žalobca tiež namietal, že nepredloženie požadovanej dokumentácie v lehote určenej žalovanou nemá za následok obmedzenie disponovania s Bytom, pričom tiež uviedol, že on túto dokumentáciu v danom čase ani nemal k dispozícii, nakoľko všetky rekonštrukčné práce na byte boli vykonané predchádzajúcim majiteľom...»

3. Sťažovateľ ďalej popísal vyjadrenia strán na jednotlivých pojednávaniach pred okresným súdom.

4. Napadnutým rozsudkom okresného súdu bolo rozhodnuté o zamietnutí žaloby sťažovateľa, ktorý súdu prvej inštancie vytkol viaceré pochybenia, najmä, že sa vôbec nevysporiadal s právnou kvalifikáciou uplatneného nároku z titulu odstúpeného v zmysle bodu 4.5 zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy, s námietkou sťažovateľa, že dôvody odstúpenia žalovanej boli umelo vykonštruované v úmysle obísť jej zmluvné povinnosti a vyhnúť sa platbe odstúpeného, ani s ďalšími otázkami rozhodujúcimi pre vydanie rozhodnutia vo veci samej.

5. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu sťažovateľ podal v celom rozsahu odvolanie z dôvodu, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

6. Sťažovateľ vo vzťahu k podanému odvolaniu uviedol nasledujúce:

„Žalobca v Odvolaní namietal, že sa konajúci súd vôbec nevysporiadal s jeho argumentáciou, že rozhodnutie I je arbitrárne, že je založené len na nejakých predpokladoch, že v ňom absentuje vyhodnotenie dôkazov v nadväznosti na argumentáciu strán sporu a že sa vôbec nezaobrá posudzovaním otázky dôkazného bremena.

Žalobca vo svojom Odvolaní poukázal, že skutkové zistenie súdu, že sa statický posudok v čase odstúpenia javil ako problematický nemôže byť správne, nakoľko statický posudok, ktorý by spochybňoval spornú priečku nebol do dnešného dňa vyhotovený. Žalobca vo svojom Odvolaní rovnako opätovne poukázal aj na to, že vyjadrenia statika [REDACTED] boli iba predbežnej povahy bez akéhokoľvek dôkladného faktického šetrenia stavu Bytu alebo potrebnej dokumentácie. Žalobca tiež poukázal aj na časový sled udalostí, keďže žalovaná od Rezervačnej zmluvy odstúpila dňa 06.05.2014, avšak sprostredkovateľ mal uviesť predbežné stanovisko statika stranám až e-mailom zo dňa 07.05.2014, t.j. až po odstúpení žalovanej. V odvolaní sa tiež žalobca opakovane odvoláva na šikanózne krátku lehotu určenú žalovanou na predloženie ňou požadovaných podkladov.

Žalobca ďalej namietal, že konajúci súd nesprávne ustálil predmet konania, keď konštatoval, že sa jedná o nárok žalobcu na zmluvnú pokutu po odstúpení od zmluvy. Žalobca v tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že zmluvné strany mali dohodnuté viaceré spôsoby ukončenia zmluvy v prípade odstúpenia. V prípade odstúpenia od zmluvy bez riadneho preukázania existencie zmluvného alebo zákonného dôvodu sa jedná o odstúpenie od zmluvy upravené v bode 4.5 Rezervačnej zmluvy pri ktorom bolo medzi zmluvnými stranami dojednané, že odstupujúca strana je povinná zaplatiť odstupné, a nie zmluvnú pokutu.

Žalobca ďalej namietal, že konajúci súd sa vôbec nezaoberal námietkami žalobcu, že žalovaná s poukazom na zásadu negatívnej dôkaznej teórie neuniesla dôkazné bremeno a že svoje tvrdenia žiadnym kvalifikovaným spôsobom nepreukázala. Konajúci súd vôbec neskúmal oprávnenosť dôvodu odstúpenia žalovanej, ktorý žalovaná vymedzila vo svojom odstúpení zo dňa 06.05.2014. Dôvodom odstúpenia žalovanej nebola narušená statika, vykonanie rekonštrukčných prác bez stavebného povolenia, prebúranie nosnej priečky, problematický statický posudok ale nedodanie neexistujúcej dokumentácie, ktorú si žalovaná od žalobcu vyžiadala nad rámec Rezervačnej zmluvy v ňou určenej šikanózne krátkej lehote. Oprávnenosť odstúpenia, t.j. či bola žalovaná oprávnená od žalobcu takúto dokumentáciu žiadať, či ju bola oprávnená žiadať v takto určenej šikanózne krátkej lehote, či bol žalobca povinný jej žiadosti vyhovieť, či nevyhovenie tejto žiadosti bolo možné považovať za porušenie povinnosti žalobcu, a ak bolo nevyhovenie žiadosti možné považovať za porušenie povinnosti žalobcu tak o porušenie akej konkrétnej povinnosti žalobcu sa malo jednáť, kde v zákone alebo zmluve je takáto povinnosť žalobcu upravená... súd žiadnym spôsobom neskúmal a ani sa sním v rámci odôvodnenia rozhodnutia 1 žiadnym spôsobom nevysporiadal. Rovnako je v tejto súvislosti potrebné skúmať, akej intenzity je takéto porušenie a najmä, či je intenzita tohto porušenia takej kvality, že by bolo spôsobilé založiť právo na okamžité odstúpenie od zmluvy. Aj napriek námietkam žalobcu sa však konajúci súd sa však ani jednou z vyššie uvedených otázok nezaoberal.“

7. O odvolaní sťažovateľa bolo rozhodnuté napadnutým rozsudkom krajského súdu tak, že odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil. Sťažovateľ vytkol, že napriek ním uvedeným podstatným nedostatkom napadnutého rozsudku okresného súdu sa

krajský súd v celom rozsahu stotožnil s jeho odôvodnením a obmedzil sa len na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených okresným súdom podľa § 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

8. Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu a krajského súdu uviedol:

„Máme za to, že rozhodnutie 1 v spojení s rozhodnutím 2 sú z ústavného hľadiska neudržateľné, nakoľko neboli splnené požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia z pohľadu práva na spravodlivý súdny proces. Prvostupňový súd sa vôbec nevysporiadal s namietanými skutočnosťami, ktoré boli podstatné pre rozhodnutie vo veci a za skutkové okolnosti považoval skutočnosti ktoré boli založené len na predpokladoch a domnienkach, pričom sa absolútne nevysporiadal s otázkami, ktoré sú podkladom pre vydanie rozhodnutia v takejto veci, ako ani s podstatnými argumentmi sťažovateľa. Takéto rozhodnutie prvostupňového súdu preto nespĺňa základné požiadavky pre zákonné rozhodnutie z pohľadu potreby riadneho odôvodnenia. Len samotné konštatovanie odvolacieho súdu o správnosti rozhodnutia 1 ako prvostupňového rozhodnutia pritom nie je spôsobilé tieto vady žiadnym spôsobom odstrániť.“

V tejto súvislosti poukazujeme, že odvolací súd zvolil po sťažovateľovom odvolaní postup podľa ust. § 387 ods. 2 CSP v zmysle ktorého v prípade, ak sa súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Aj napriek tomu, že rozhodnutie 1 ako prvostupňové rozhodnutie bolo arbitrárne a nespĺnilo ústavnú a zákonnú požiadavku na riadne odôvodnenie rozhodnutia, odvolací súd sa len obmedzil na konštatovanie jeho správnosti, a odôvodnenie rozhodnutia žiadnym spôsobom nedoplnil. Odvolací súd sa ani bližšie nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami sťažovateľa uvedenými v odvolaní /právna kvalifikácia nároku titulom odstúpného, nedodržanie lehoty poskytnutej žalobcovi na predloženie dokladov samotnou žalovanou ktorá odstúpila od zmluvy pred uplynutím lehoty 5 pracovných dní/ a ani nezvolil postup podľa ust. § 387 ods. 3 CSP.

V dôsledku rozhodnutia odvolacieho súdu tak opätovne došlo k porušeniu práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia, ktoré je imanentnou súčasťou základného práva podľa

čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Aj napriek využitiu všetkých dostupných prostriedkov, tak sťažovateľ do dnešného dňa nedostal odpovede na otázky, ktoré sú pre vydanie rozhodnutia v súdnom konaní o jeho nároku podstatné. Ani rozhodnutím 2 ako rozhodnutím odvolacieho súdu tak nebol zásah do ústavného práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces zhojený, a preto nemožno dospieť k záveru, že by bola dosiahnutú spravodlivosť procesu aspoň cez prizmu posudzovania súdneho konania a jeho konečného výsledku ako celku.

Sťažovateľ je toho názoru, že aj ak sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožní so závermi prvostupňového súdu a CSP mu pre tento prípad priznáva oprávnenie vyhotoviť skrátené odôvodnenie, ani v takomto prípade by sa odvolací súd nemal uchýľovať k arbitrárnosti vlastného odôvodnenia rozhodnutia. Rozhodnutím 2 sa odvolací súd len stotožnil s faktickými a právnymi názormi a závermi prvostupňového súdu, a to bez toho, aby tieto svoje tvrdenia náležite a presvedčivo zdôvodnil, a to aj napriek tomu, že právne závery prvostupňového súdu sú arbitrárne, založené len na predpokladoch bez skúmania otázky dôkazného bremena a časového sledu udalostí a že jeho právne závery v žiadnej možnej interpretácii zo skutkových zistení nevyplývajú.“

9. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že napadnutými rozsudkami okresný súd a krajský súd porušili jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnutý rozsudok okresného súdu a napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a aby prikázal okresnému súdu a krajskému súdu spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania.

10. Na výzvu ústavného súdu sa podaním sp. zn. 1 SprV/433/2018 z 13. septembra 2018 doručeným ústavnému súdu 14. septembra 2018 vyjadril k sťažnosti predseda krajského súdu, v ktorom na základe vyjadrenia predsedu senátu uviedol, že napadnutý rozsudok krajského súdu bol prijatý „pomerom hlasov 3:0, čo je prejavom presvedčenia senátu 5Co o správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, a preto predseda senátu [REDACTED] uviedol, že odvolací súd aj v súčasnosti konštatuje svoj nezmenený názor o správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie po vecnej i právnej stránke, a teda aj naďalej považuje svoje rozhodnutie za správne“. Predseda senátu tak zotrval na obsahu

odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, a teda sťažnosť sťažovateľa je podľa krajského súdu neopodstatnená.

11. Predseda krajského súdu vo vyjadrení vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

12. K vyjadreniu krajského súdu zaujala na základe výzvy ústavného súdu stanovisko aj právna zástupkyňa sťažovateľa. Vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu 7. októbra 2018 uviedla, že k vyjadreniu krajského súdu nepovažuje za potrebné sa dôkladne vyjadrovať, keďže krajský súd neopodstatnenosť sťažnosti odôvodnil jedine jednomyselnosťou rozhodovania v rámci napadnutého rozsudku krajského súdu, čo ako argument ústavnosti predmetného rozhodnutia nemôže obstať, a predseda senátu zotrval na obsahu sťažnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ku ktorému sa sťažovateľ podrobne vyjadril v samotnej sťažnosti.

13. Právna zástupkyňa sťažovateľa tiež vyslovila súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

15. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Sťažovateľ sa sťažnosťou v časti, ktorá bola prijatá na ďalšie konanie, domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1

ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

19. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

20. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

21. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov,

ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy) (napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01).

22. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

23. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre pravidelne pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

24. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

25. Všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

26. Uvedené zásady týkajúce sa odôvodnenia súdneho rozhodnutia a vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci. Preto z týchto hľadísk ústavný súd posudzoval aj sťažovateľom napadnutý rozsudok krajského súdu.

27. Úlohou ústavného súdu bolo preto preskúmať, či požadované limity spravodlivého súdneho konania boli v prípade sťažovateľa dodržané a či sa náležité posúdenie jeho veci odrazilo v jasnom a zrozumiteľnom zodpovedaní všetkých právnych a skutkovo relevantných otázok, teda aj v náležitom odôvodnení namietaného rozhodnutia.

28. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu, sťažnostnou argumentáciou, ako aj obsahom vyjadrenia krajského súdu k sťažnosti a stanoviskom sťažovateľa k tomuto vyjadreniu sústredil svoju pozornosť na posúdenie možnosti porušenia základných práv sťažovateľa v príčinnej súvislosti s nedostatočným odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu a nesprávnou aplikáciou § 387 ods. 2 a 3 CSP krajským súdom v odvolacom konaní.

29. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

30. Podľa § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

31. Podľa § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

32. Citované ustanovenie § 387 ods. 2 CSP umožňuje odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie rozhodnutia v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V takomto prípade sa môže v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Zákon však vyžaduje, aby aj v prípade skráteného odôvodnenia odvolací súd zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní na súde prvej inštancie, pokiaľ sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Povinnosťou odvolacieho súdu je zároveň vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

33. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku konštatoval, že súd prvej inštancie vo veci samej riadne zistil skutkový stav veci, vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností z hľadiska posúdenia opodstatnenosti návrhu, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite, jasne a výstižne odôvodnil. Krajský súd obmedzil odôvodnenie potvrdzujúceho napadnutého rozsudku na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 2 CSP vzhľadom na skutočnosť, že krajský súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

34. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že krajský súd sa napriek výslovnému príkazu obsiahnutému v § 387 ods. 3 CSP, aby sa v odôvodnení vysporiadal s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní, s takýmito tvrdeniami uvedenými sťažovateľom ako odvolateľom v odôvodnení napadnutého rozsudku nevysporiadal, iba skonštatoval správnosť dôvodov uvedených okresným súdom ako súdom prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 2 CSP. Sťažovateľ pritom v podanom odvolaní uviedol podstatné tvrdenia týkajúce sa napr. nevyhotovenia statického posudku, nesprávneho právneho posúdenia veci okresným súdom s poukazom na bod 4.5 rezervačnej zmluvy, podľa ktorého v prípade odstúpenia od zmluvy podľa tohto bodu zmluvy je odstupujúca zmluvná strana povinná zaplatiť ostatným zmluvným stranám odstupné vo výške a spôsobom dojednaným pre úhradu zmluvnej pokuty, nesprávneho posúdenia odstúpenia od zmluvy okresným súdom

realizovaného podľa bodu 3.5 rezervačnej zmluvy, uplynutia lehoty na doloženie dokladov až po odstúpení od zmluvy, nepreukázania existencie zmluvného alebo zákonného dôvodu, ktorý by oprávňoval žalovanú odstúpiť od zmluvy. Posúdenie veci krajským súdom sa tak neodrazilo v jasnom a zrozumiteľnom zodpovedaní všetkých právnych a skutkovo relevantných otázok.

35. Ústavný súd zároveň konštatuje, že absencia vysporiadania sa s podstatnými tvrdeniami sťažovateľa uvedenými v odvolaní v napadnutom rozsudku krajského súdu je tak závažným nedostatkom tohto rozhodnutia, ktorého intenzita sama osebe zakladá porušenie sťažovateľom namietaného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

36. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s ustanovením § 56 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

37. Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, bolo pre dovŕšenie ochrany porušených práv potrebné využiť aj právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, resp. podľa § 56 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

38. V ďalšom postupe je krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde). Krajský súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde).

III.

39. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľa si uplatnila trovy konania, ktoré vyčíslila v celkovej sume 325,42 €.

40. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou pozostávajúce z odmeny advokátky, a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

41. Sťažovateľom uplatnená suma trov konania neprevyšuje sumu vypočítanú ústavným súdom, preto ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v požadovanej sume.

42. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

43. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2018